Centralhandelskammaren
KESKUSKAUPPAKAMARI

EUROOPAN UNIONI VUONNA 2015

Julkaistavissa 28.11.2006 klo 10.00

KESKUSKAUPPAKAMARI

EUROOPAN UNIONI VUONNA 2015

Suomalaisen elinkeinoelämän vaikuttajien näkemyksiä EU:n kehittämisestä

SELVITYS

Marraskuu 2006

Keskuskauppakamari, Aleksanterinkatu 17, PL 1000, 00101 Helsinki
puh. (09) 696 969, faksi (09) 650 303
www.chamber.fi

ISBN 952-5620-09-3

SAATTEEKSI

Euroopan unioni vuonna 2015 –selvitys kartoittaa kauppakamareiden luottamushenkilöiden näkemyksiä EU-jäsenyydestä, EU:n tehtävistä ja toimivallasta sekä laajentumisesta.

Keskuskauppakamari julkaisi vastaavan selvityksen joulukuussa 1999, kun Suomi edellisen kerran toimi Euroopan unionin puheenjohtajamaana.

Kauppakamareiden luottamushenkilöiden mielestä Euroopan unionin pitää ennen kaikkea huolehtia EU:n taloudellisesta kilpailukyvystä. Lisäksi yritykset odottavat EU:lta aktiivisuutta kauppasuhteiden kehittämisessä, kaupan esteiden poistamisessa ja kansainvälisen rikollisuuden torjumisessa.

Energiapolitiikan suhteen yritykset asettavat EU:lle aikaisempaa enemmän odotuksia. Myös Suomen puolustukseen liittyvät vaihtoehdot painottuvat eri tavoin kuin vuonna 1999. Puolustuksen kehittäminen yhdessä Naton kanssa saa nyt selvästi enemmän kannatusta kuin EU:n kanssa tehtävä puolustusyhteistyö.

Selvitys perustuu kauppakamareiden luottamushenkilöille syys-lokakuussa 2006 tehtyyn kyselyyn. Kyselyyn vastasi kaikkiaan 372 luottamushenkilöä, jotka edustavat laajasti suomalaista elinkeinoelämää.

TNS Gallup vastasi tutkimusaineiston keräämisestä. Raportin on laatinut Keskuskauppakamarin asiamies Pirjo Liukas.

Helsingissä 23.11.2006

Kari Jalas
toimitusjohtaja

SISÄLLYS

1 JOHDANTO 1
2 EU-JÄSENYYDEN VAIKUTUKSET YRITYSTOIMINTAAN 3
3 MITÄ YRITYKSET ODOTTAVAT EUROOPAN UNIONILTA? 5
4 NÄKEMYKSET EU:N TOIMIVALLAN KEHITTÄMISESTÄ 8
5 PITÄÄKÖ EU:N TUKEA YRITYSTOIMINTAA? 10
6 EU:N LAAJENTUMINEN 12
7 PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMINEN 14
8 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ 15
LIITE

1 JOHDANTO

Euroopan unioni vaikuttaa monella tavalla suomalaisten yritysten toimintaedellytyksiin. Osa vaikutuksista kohdistuu suoraan yritystoimintaan. Osa näkyy toimintaympäristössä ja taloudessa tapahtuvien muutosten kautta.

Euroopan unionissa on tehty viime vuosina suuria päätöksiä. Rahaliitto, euron käyttöönotto ja itälaajentuminen osoittavat, että EU:lla on kyky ja halu kehittää toimintaansa. EU:n on myös pakko kehittyä, jotta Euroopalla on mahdollisuus menestyä globaalissa kilpailussa.

Talouteen ja kilpailukykyyn liittyvät asiat koskettavat erityisesti yrityksiä. Sen vuoksi on tärkeää tietää, mitä yritykset EU:sta ajattelevat ja millaisia odotuksia yrityksillä on EU:n suuntaan.

Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää kauppakamareiden luottamushenkilöiden näkemyksiä EU-jäsenyydestä, EU:n tehtävistä ja kehittämisestä. Selvityksen pääpaino on yritystoimintaan liittyvissä kysymyksissä.

Keskuskauppakamari teki vastaavan selvityksen vuonna 1999 Suomen edellisen puheenjohtajuuskauden aikana. Kysymyslomaketta on joiltain osin päivitetty, mutta kysymysten teemat ovat samat kuin edellisellä kerralla.

Yli kymmenen vuotta kestäneen jäsenyyden aikana suomalaiset yritykset ovat saaneet käytännön oppia ja kokemusta EU:n toiminnasta. Myös Euroopan unioni on muuttunut Suomen jäsenyyden aikana. Yritysjohtajien näkemykset EU:n tehtävistä ja kehittämistarpeista syntyvätkin nyt eri lähtökohdista kuin liittymisvaiheessa vuonna 1995 tai Suomen edellisen puheenjohtajuuskauden aikana vuonna 1999.

Tutkimuksen suorittaminen

Tutkimusaineiston keräämisestä vastasi TNS Gallup Oy, joka lähetti 1709 luottamushenkilölle sähköpostitse kutsun osallistua tutkimukseen. Kohderyhmän muodostivat yrityksissä työskentelevät luottamushenkilöt, joiden sähköpostiosoite oli tiedossa. Nettikyselyyn (liitteenä) vastasi kaikkiaan 372 luottamushenkilöä. Vastausprosentti oli 22 %. Tutkimus toteutettiin syyskuun 14. ja lokakuun 20. päivien välisenä aikana.

Teollisuudessa toimivia yrityksiä on vastanneiden joukossa 40 %, palvelualan yrityksiä 53 % ja muiden toimialojen yrityksiä 6 %. Kyselyyn vastanneista luottamushenkilöistä 40 % edustaa suuria yrityksiä, jotka työllistävät yli 250 työntekijää. Vajaa kolmannes vastaajayrityksistä (30 %) työllistää 50–250 työntekijää. Mukana on myös saman verran (30 %) pieniä, alle 50 työntekijän yrityksiä.

Vastanneista yrityksistä enemmistö käy kauppaa sekä EU:n alueella että sen ulkopuolella. Vajaa kolmasosa yrityksistä toimii pelkästään Suomessa ja noin yksi kymmenestä yrityksestä yksinomaan EU:n alueella.

2 EU-JÄSENYYDEN VAIKUTUKSET YRITYSTOIMINTAAN

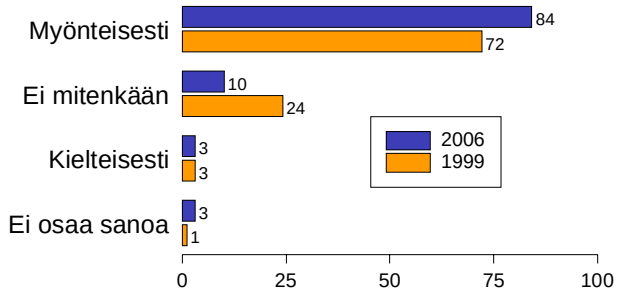
Valtaosa (84 %) kauppakamareiden luottamushenkilöistä näkee Suomen EU-jäsenyyden vaikuttaneen myönteisesti yrityksensä toimintaan. Suhtautuminen on muuttunut entistä myönteisempään suuntaan vuodesta 1999, jolloin vastaava tutkimus edellisen kerran toteutettiin. Vuonna 1999 samaan kohderyhmään kuuluvista vastaajista 72 % arvioi Suomen EU-jäsenyyttä myönteiseen sävyyn.

Yrityskoon mukaiset erot ovat vähäisiä. Suurissa yrityksissä hieman suurempi osa vastaajista on tyytyväinen EU-jäsenyyden vaikutuksiin kuin pienissä yrityksissä.

Ainoastaan 10 % vastaajista arvioi, ettei EU-jäsenyys ole vaikuttanut mitenkään yrityksen toimintaan. Tämä ryhmä on pienentynyt oleellisesti edellisestä tutkimuskerrasta, jolloin vielä noin neljännes yritysjohtajista (24 %) ei nähnyt EU:n toiminnan ja oman yrityksensä toiminnan välillä suoraa yhteyttä. EU:n myönteiset vaikutukset koetaan entistä selvemmin myös pk-yrityksissä sekä kotimarkkinayrityksissä.

Euroopan unioni 2015

Kuvio 1. MITEN NÄKEE SUOMEN EU-JÄSENYYDEN YLEISESTI VAIKUTTANEEN YRITYKSENSÄ TOIMINTAAN: ARVIOT VUOSINA 1999 JA 2006 (%).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

EU:n vaikutukset myönteisiä etenkin korkotasoon, yleiseen taloudelliseen kehitykseen ja yritysten kaupankäyntimahdollisuuksiin

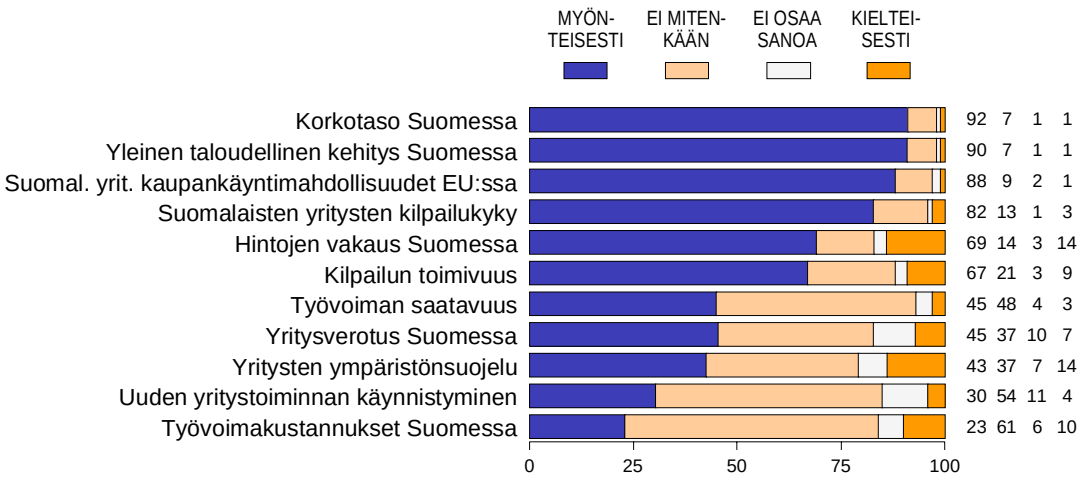
Vastaajat arvioivat tutkimuksessa EU-jäsenyyden vaikutuksia myös laajemmin kuin pelkästään oman yrityksensä näkökulmasta. Vastaajille esitettiin luettelo erilaisista talouteen ja yritysten toimintaympäristöön liittyvistä asioista, ja he arvioivat EU:n vaikutuksia kussakin asiassa erikseen.

Myönteisiä vaikutuksia painottavien yritysjohtajien osuus on kaikkien osa-alueiden kohdalla selvästi suurempi kuin kielteisiä arvioita antavien vastaajien.

Yritysjohdon mielestä EU on vaikuttanut myönteisesti etenkin korkotasoon Suomessa, yleiseen taloudelliseen kehitykseen maassamme ja yritysten kaupankäyntimahdollisuuksiin EU:ssa. Myös suomalaisten yritysten kilpailukyvyn paraneminen ja suomalaisen hintatason vakauden arvioidaan olevan ainakin osittain EU:n ansiota. Yritykset katsovat, ettei EU:lla ole ollut kovin suuria kielteisiä vaikutuksia minkään asian suhteen. Sen sijaan asioita, joihin EU ei ole vastaajien mielestä vaikuttanut kovin merkittävästi, ovat työvoimakustannukset Suomessa ja uuden yritystoiminnan käynnistyminen.

Euroopan unioni 2015

Kuvio 2. MITEN EU ON VAIKUTTANUT SEURAAVIIN ASIOIHIN (%).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

Taustamuuttujat tuovat esiin joitakin kiinnostavia eroja yritysten arvioissa. Pienten (alle 50 työntekijää) yritysten edustajat arvioivat keskimääräistä useammin, että EU on vaikuttanut myönteisesti yritysverotukseen Suomessa ja työvoiman saatavuuteen. Muissa asioissa suuremmat yritykset näkevät EU:n vaikutuksen jonkin verran myönteisemmässä sävyssä.

Myös toimialojen väliset erot tulevat selvästi esille. Palvelualalla toimivat yritysjohtajat ovat teollisuudessa toimivia kollegojaan tyytyväisempiä siihen, miten EU on vaikuttanut uuden yritystoiminnan käynnistymiseen, hintojen vakauteen, työvoiman saatavuuteen sekä yritysten kaupankäyntimahdollisuuksiin EU:ssa. Lisäksi yli puolet palvelualan yrityksistä arvioi, että EU on vaikuttanut myönteisesti yritysten ympäristönsuojeluun. Teollisuusyritysten johtajista tätä mieltä on vain kolmasosa.

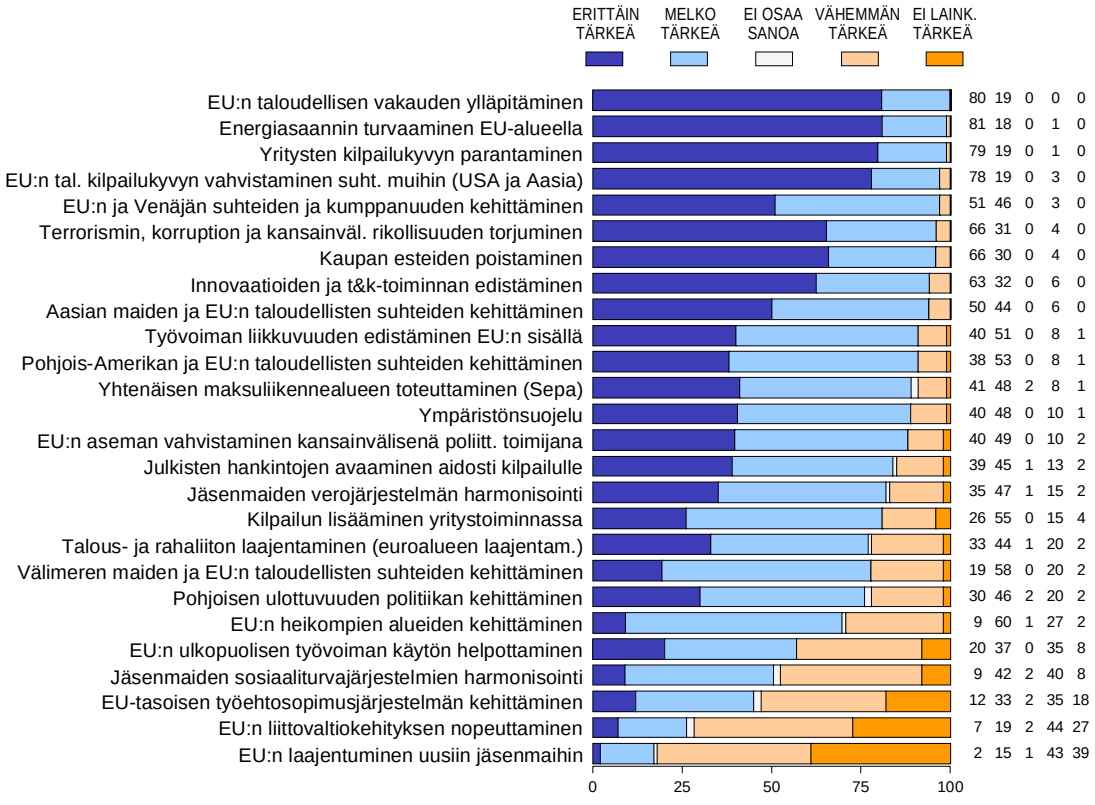
3 MITÄ YRITYKSET ODOTTAVAT EUROOPAN UNIONILTA?

EU:ta koskevien odotusten selvittämiseksi vastaajille esitettiin kysymyssarja, jossa tiedusteltiin EU:n eri tehtävien tärkeyttä erityisesti yritystoiminnan näkökulmasta.

Laajinta, lähes yksimielistä, kannatusta saavat EU:n taloudellisen vakauden ylläpitäminen, energiansaannin turvaaminen EU-alueella, yritysten kilpailukyvyn parantaminen sekä EU:n taloudellisen kilpailukyvyn vahvistaminen suhteessa muihin maihin (USA ja Aasia).

Euroopan unioni 2015

Kuvio 3. MIHIN ASIOIHIN EUn PITÄISI ERITYISESTI YRITYSTOIMINNAN NÄKÖKULMASTA KESKITTYÄ SEURAAVIEN KYMMENEN VUODEN AIKANA (%).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

Valtaosa yritysjohtajista nostaa terrorismin, korruption ja rikollisuuden torjumisen EU:n tärkeimpien tehtävien joukkoon.

Yyritysjohtajat toivovat EU:n aktiivista otetta kauppasuhteiden kehittämiseen. Eniten kannatusta saa EU:n ja Venäjän taloudellisten suhteiden vahvistaminen. Lisäksi yritykset pitävät tärkeänä kauppasuhteiden rakentamista Aasiaan ja Pohjois-Amerikkaan. Välimeren maat nähdään melko tärkeinä kauppakumppaneina. Taloudelliset suhteet liittyvät osana myös pohjoisen ulottuvuuden politiikan kehittämiseen, mikä niin ikään saa yritysjohtajien selvän tuen.

Yritysten kannalta vähiten merkityksellisiä tehtäviä ovat EU:n laajentuminen uusiin maihin ja EU:n liittovaltiokehityksen nopeuttaminen. Nämä tavoitteet ovat joko vähemmän tai ei lainkaan tärkeitä yritystoiminnan kannalta arvioituina.

Muutama tavoite jakaa yritysten edustajien käsityksiä. Erityisesti EU:n ulkopuolisen työvoiman käytön helpottaminen, jäsenmaiden sosiaaliturvajärjestelmien harmonisointi ja EU-tasoisen työehtosopimusjärjestelmän kehittäminen ovat asioita, joihin yrityksillä ei ole yhtenäistä näkemystä.

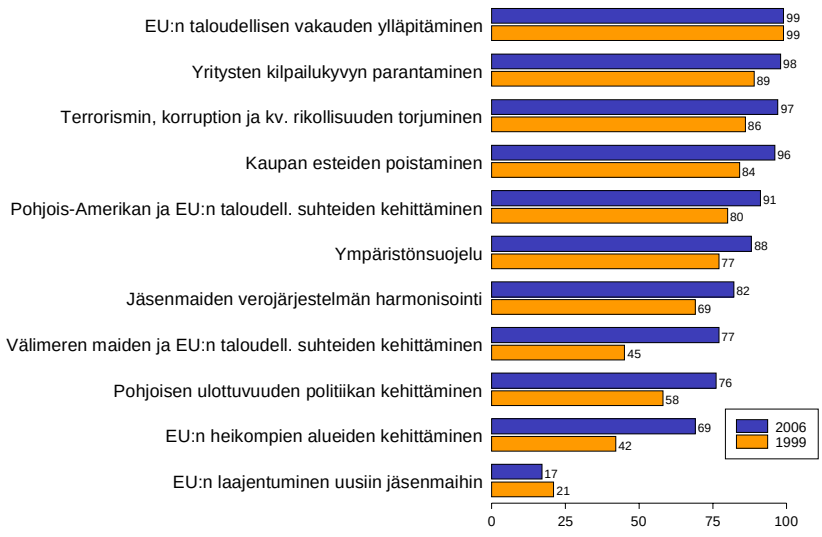
Monet EU:n tehtävät koetaan nyt aiempaa tärkeämmiksi

Yritysjohtajien vastauksista käy ilmi, että lähes kaikkien tehtävien painoarvo on kohonnut vuodesta 1999. Erityisen paljon yritysten odotukset ovat lisääntyneet Välimeren maiden ja EU:n taloudellisten suhteiden sekä EU:n heikompien alueiden kehittämisen suhteen. Myös pohjoisen ulottuvuuden politiikan kehittäminen nähdään tärkeämpänä kuin vuonna 1999.

EU:n laajentuminen uusiin maihin on ainoa asia, johon kohdistuu aikaisempaa vähemmän toiveita. Tosin laajentumisen osalta tilanne on erilainen kuin vuonna 1999, jolloin EU:n ulkopuolella oli kymmenen nykyistä jäsenmaata.

Euroopan unioni 2015

Kuvio 4. MIHIN ASIOIHIN EUn PITÄISI ERITYISESTI YRITYSTOIMINNAN NÄKÖKULMASTA KESKITTYÄ: ARVIOT VUOSINA 1999 JA 2006 (erittäin tai melko tärkeä, %).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

EU:n veronkanto-oikeus tyrmätään

Tutkimuksessa yritysjohtajilta tiedusteltiin tarkemmin viittä EU:n kehittämiseen liittyvää ehdotusta. Yritysjohtajille esitettiin väittämiä, joita vastaajat saattoivat joko kannattaa tai vastustaa.

Lähes yksimielisen vastaajien tuen (76 %) saa ehdotus, jonka mukaan talouteen ja kilpailukykyyn liittyvät asiat on asetettava etusijalle kaikessa EU:n päätöksenteossa. Teollisuusyritysten edustajien vastauksissa taloudellinen kilpailukyky korostuu vieläkin selvemmin kuin palvelualan näkemyksissä.

EU:n oma veronkanto-oikeus on puolestaan ehdotus, jonka kauppakamarien vaikuttajat tyrmäävät. Ajatus EU:n oikeudesta kantaa omia veroja on mahdoton 92 prosentin mielestä.

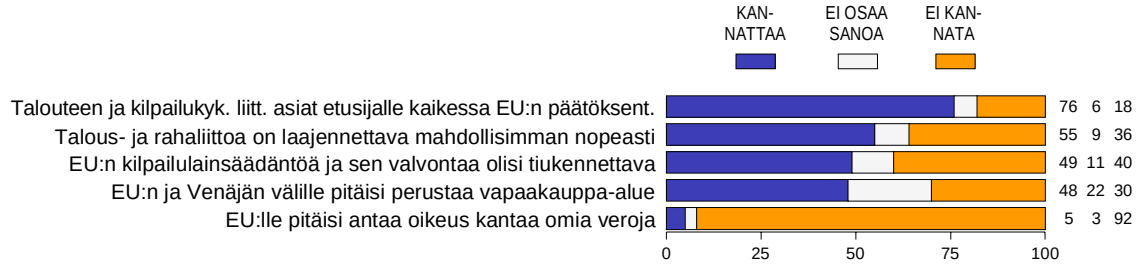
Talous- ja rahaliiton laajentaminen mahdollisimman nopealla aikataululla jakaa mielipiteitä. Enemmistö (55 %) hyväksyy talous- ja rahaliiton laajentamisen, mutta yli kolmannes (36 %) suhtautuu asiaan varauksellisesti. On luonnollista, että eniten kannatusta talous- ja rahaliiton nopea laajentaminen saa sellaisissa yrityksissä, joiden päämarkkinat ovat EU:n alueella.

Vielä enemmän mielipiteet jakaantuvat, kun kysytään yritysjohtajien mielipidettä EU:n kilpailulainsäädännön ja sen valvonnan tiukentamisesta. Joka toinen vastanneista yritysjohtajista (49 %) tukee ehdotusta, ja kaksi viidestä (40 %) vastaajasta torjuu ajatuksen. Kilpailulainsäädännön tiukentaminen olisi tervetullut asia etenkin pienemmille, alle 50 työntekijän yritysten edustajille (64 %) sekä palvelualojen edustajille (58 %).

Vapaakauppa-alueen perustaminen EU:n ja Venäjän välille saa aikaan enemmän myönteisiä (48 %) reaktioita kuin vastustavia (30 %). Asia on kuitenkin osalle yritysjohtajia hankala vastattavaksi, koska yli viidennes (22 %) ei kyennyt ottamaan kantaa asiaan. Yritykset, jotka harjoittavat kauppaa EU alueen ulkopuolella, suhtautuvat vapaakauppa-alueen muodostamiseen keskimääräistä hieman myönteisemmin (53 %).

Euroopan unioni 2015

Kuvio 5 SUHTAUTUMINEN EUn KEHITTÄMISTÄ KOSKEVIIN EHDOTUKSIIN (%).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

4 NÄKEMYKSET EU:N TOIMIVALLAN KEHITTÄMISESTÄ

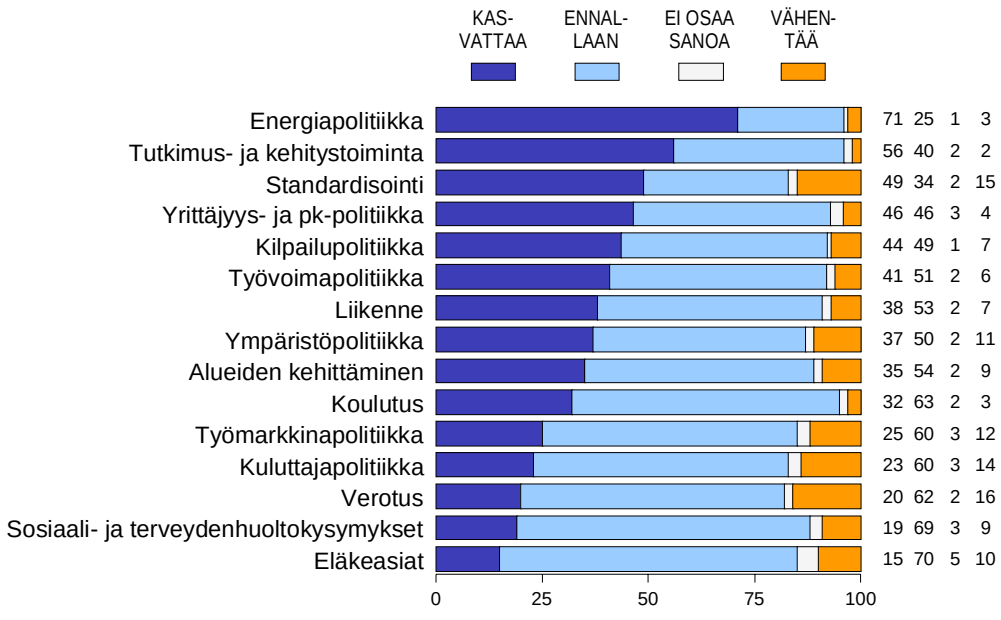
EU:n tehtäväalueita sivuttiin myös kysymyssarjassa, jossa vastaajat ottivat kantaa siihen, miten EU:n toimivaltaa pitäisi kehittää eri politiikkasektoreilla. Vastaajilla oli mahdollisuus ilmaista, että toimivaltaa pitäisi kasvattaa, vähentää tai pitää ennallaan. Arvioitavia asioita oli kaikkiaan viisitoista.

EU:n toimivaltaa pitäisi kasvattaa etenkin energiapolitiikassa

Kysytyistä asioista vain kaksi on sellaista, joissa enemmistön mielestä EU:n toimivaltaa tulisi kasvattaa nykyisestä. Nämä ovat energiapolitiikka (71 %) ja tutkimus- ja kehitystoiminta (56 %). Lähes joka toinen lisäisi EU:n toimivaltaa myös standardisoinnin sekä yrittäjyys- ja pk-politiikan alueilla.

Euroopan unioni 2015

Kuvio 6. MITEN EUn TOIMIVALTAA PITÄISI KEHITTÄÄ ERI ASIOISSA (%).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

Muissa asioissa enemmistö yritysjohtajista katsoo, että EU:n toimivalta tulisi pitää ennallaan. Tällaisia asioita ovat erityisesti eläkeasiat, sosiaali- ja terveydenhuolto, verotus, kuluttajapolitiikka ja työmarkkinapolitiikka.

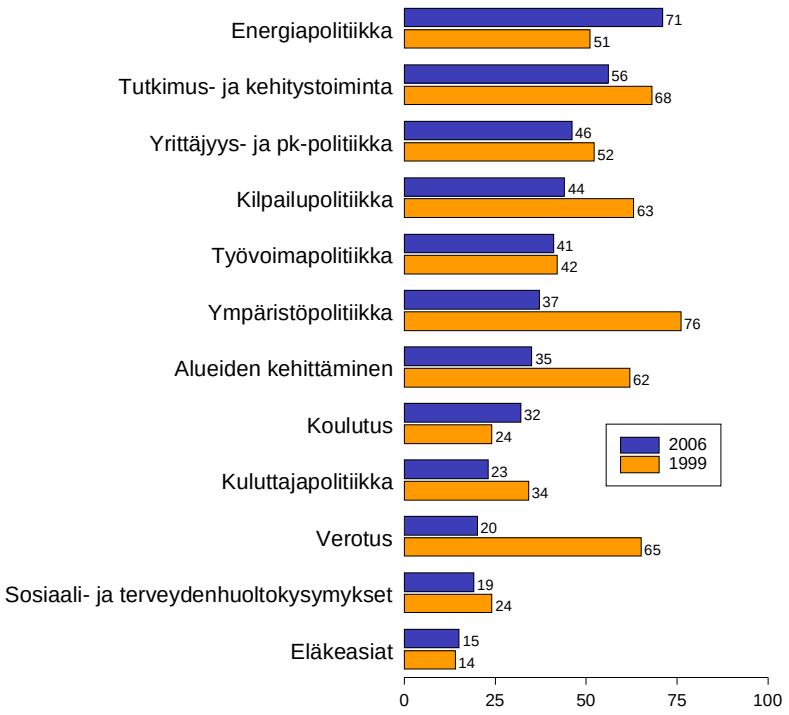
Verrattuna vuoden 1999 tutkimuksen tuloksiin ainoastaan energiapolitiikassa selvästi aiempaa useampi yritysjohtaja toivoo EU:n toimivallan lisäämistä. Eniten EU:n toimivallan lisäämistä kannattavien yritysjohtajien määrä on taas laskenut ympäristöpolitiikkaan, verotukseen ja alueiden kehittämiseen liittyvissä asioissa.

Vain 37 % yritysjohtajista lisäisi EU:n toimivaltaa ympäristöasioissa, kun vielä vuonna 1999 valtaosa (76 %) vastaajista piti EU:n toimivallan kasvattamista tärkeänä. Teollisuusyritykset ovat selvästi palvelualan yrityksiä haluttomampia lisäämään EU:n toimivaltaa ympäristöpolitiikassa. EU on ollut viime vuosina aktiivinen ympäristöpolitiikkaan liittyvissä kysymyksissä. Esimerkiksi päästökauppa ja pian voimaan astuva uusi kemikaaliasetus (REACH) vaikuttavat merkittävästi varsinkin teollisuusyritysten toimintaan. Velvoitteiden lisääntyminen voi olla syynä siihen, että yritykset suhtautuvat EU:n toimivallan lisäämiseen ympäristöasioissa varauksellisemmin kuin vuonna 1999.

Vuonna 1999 vastaajista 65 % toivoi EU:n toimivallan kasvattamista verotuksen alueella, kun nyt vain 20 % yritysjohtajista on tätä mieltä. Yritysjohtajien vastauksiin saattaa verotuksen kohdalla vaikuttaa jossain määrin se, että tutkimuksissa kysyttiin tällä kerralla mielipidettä myös EU:n veronkanto-oikeudesta, johon yritysjohtajat suhtautuvat erittäin kielteisesti.

Euroopan unioni 2015

Kuvio 7. MITEN EUn TOIMIVALTAA PITÄISI KEHITTÄÄ: ARVIOT VUOSINA 1999 JA 2006 (pitäisi kasvattaa -osuudet, %).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

5 PITÄÄKÖ EU:N TUKEA YRITYSTOIMINTAA?

EU tukee yritystoimintaa monin eri tavoin. Yritystukiin liittyen vastaajille esitettiin kaksi kysymystä. Ensin yritysjohtajat ottivat kantaa siihen, pitäisikö EU:n ylipäätään tukea yritystoimintaa. Toiseksi vastaajilta tiedusteltiin, minkälaisiin asioihin EU:n pitäisi tulevaisuudessa keskittyä yritysten tukemisessa.

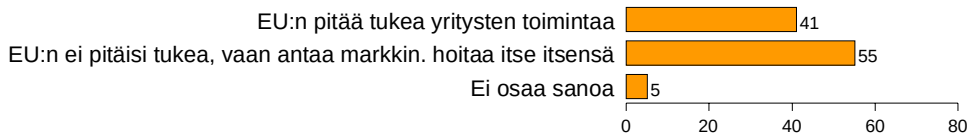
Enemmistön mielestä EU:n ei pitäisi tukea yrityksiä, vaan antaa markkinoiden hoitaa itse itsensä

Enemmistö (55 %) yritysjohtajista on sitä mieltä, ettei EU:n pitäisi tukea yrityksiä, vaan antaa markkinoiden hoitaa itse itsensä. Tukimuotojen puolustajia löytyy kahden viidesosan (41 %) verran. Etenkin suuret yritykset suhtautuvat yritystoiminnan tukemiseen kielteisesti (63 %).

Sen sijaan alle 50 työntekijän yrityksissä puolet vastaajista (51 %) suhtautuu yritystukiin myönteisesti. Tuloksia tarkastellessa on syytä muistaa, että monet EU:n nykyisistä yritystukimuodoista kohdistuvat nimenomaan pk-yrityksiin.

Euroopan unioni 2015

Kuvio 8. MITÄ MIELTÄ ON SIITÄ, ETTÄ EU TUKEE YRITYSTOIMINTAA (%).

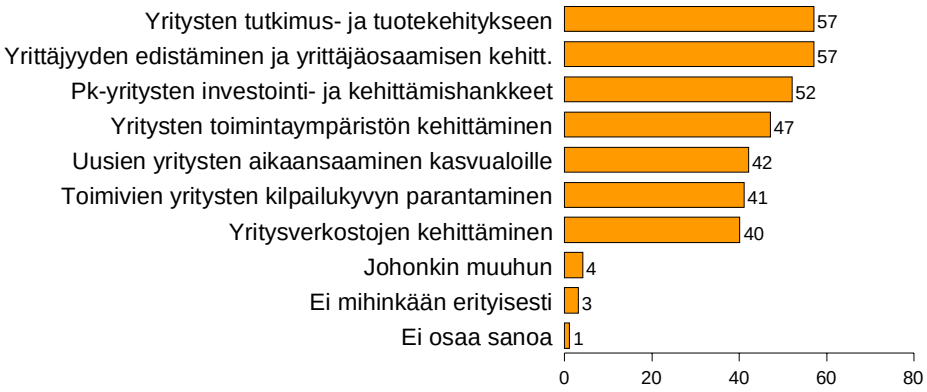

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

Mikäli yritystoimintaa tuetaan, niin yritysjohtajien mielestä tuet olisi suunnattava yritysten tutkimus- ja tuotekehitykseen, yrittäjyyden ja yrittäjäosaamisen edistämiseen sekä pk-yritysten investointi- ja kehittämishankkeisiin.

Euroopan unioni 2015

Kuvio 9. JOS EU TUKEE YRITYSTOIMINTAA, NIIN MIHIN KAIKKIIN EUn OLISI TULEVAISUUDESSA ERITYISESTI KESKITYTTÄVÄ (monivalintakysymys, %).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

Yritysjohtajat, jotka pitävät yritystukia hyvänä asiana, kannattavat kaikkia yritystuen muotoja enemmän kuin yritystukiin kriittisesti suhtautuvat yritysjohtajat. Yritystukiin kielteisesti suhtautuvien vastaajien listalla esiin nousee oikeastaan vain kaksi tukimuotoa. Nämä ovat yritysten tutkimus- ja tuotekehitys sekä yrittäjyyden ja yrittäjäosaamisen kehittäminen.

6 EU:N LAAJENTUMINEN

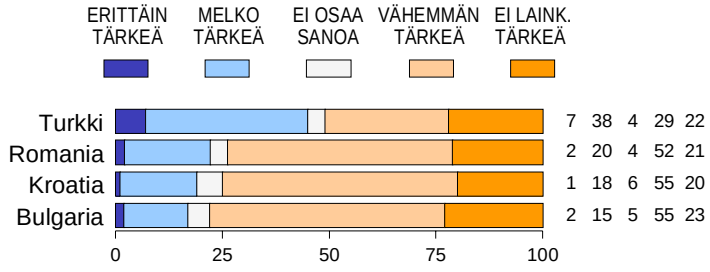
Turkki hakijamaista tärkein suomalaisten yritysten kannalta

Vastaajat arvioivat EU:n jäsenyyttä hakevien maiden merkitystä suomalaisten yritysten kannalta. Vastausten pääviesti on se, ettei yhdenkään hakijamaan merkitystä nähdä kovin suureksi.

Suomalaisten yritysten näkökulmasta Turkki on kuitenkin selvästi tärkein hakijamaa. Yli kaksi viidesosaa (45 %) vastaajista kokee Turkin mahdollisen EU-jäsenyyden vähintäänkin melko tärkeäksi. Romanian, Bulgarian ja Kroatian osalta vastaukset painottuvat vähemmän merkitykselliseen suuntaan.

Euroopan unioni 2015

Kuvio 10. EUn JÄSENYYSNEUVOTTELUT: ARVIOT HAKIJAMAIDEN JÄSENYYDEN TÄRKEYDESTÄ SUOMALAISTEN YRITYSTEN KANNALTA (%).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

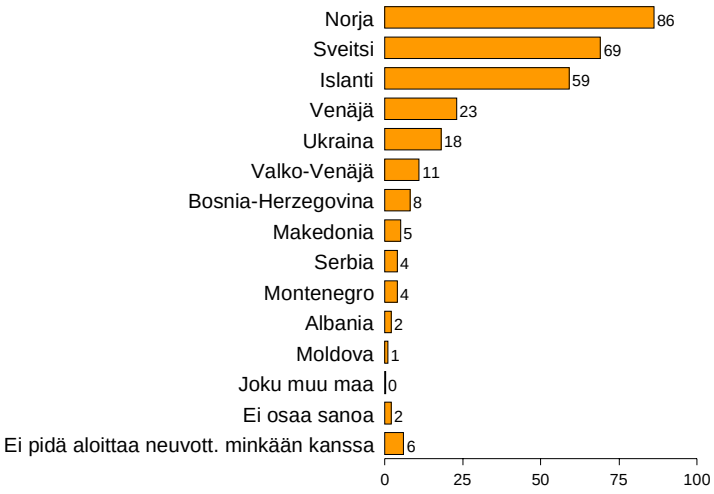
Neljännes aloittaisi jäsenyysneuvottelut Venäjän kanssa

Maat, joiden kanssa EU:n pitäisi yritysjohtajien mielestä ryhtyä seuraavaksi jäsenyysneuvotteluihin, ovat Norja, Sveitsi ja Islanti. Valtaosa yritysten edustajista toivottaa nämä maat tervetulleiksi EU:n jäseniksi.

Neljännes (23 %) yritysjohtajista vastaa, että Venäjän kanssa pitäisi ryhtyä jäsenyysneuvotteluihin. Venäjän jäsenyyden lisäksi myös Ukrainan jäsenyys saa jonkin verran kannatusta (18 %).

Euroopan unioni 2015

Kuvio 11. MITKÄ OLISIVAT ENSISIJAISESTI NE UUDET VALTIOT, JOIDEN KANSSA EUn TULISI RYHTYÄ JÄSENNEUVOTTELUIHIN (monivalintakysymys, %).

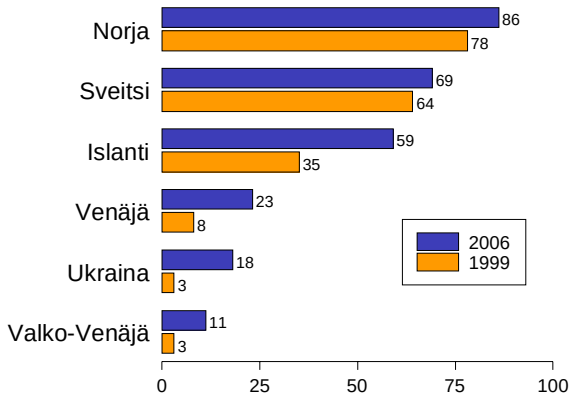

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

Kun tuloksia vertaa vuonna 1999 toteutetun tutkimuksen tietoihin, käy ilmi, että kaikkien tuolloin tutkimuksessa mukana olleiden maiden suosio on lisääntynyt. Aiempaa selvästi useampi yritysjohtaja toivoo jäsenyysneuvottelujen aloittamista Islannin, Venäjän ja Ukrainan kanssa.

Euroopan unioni 2015

Kuvio 12. MINKÄ VALTIOIDEN KANSSA EUn TULISI RYHTYÄ JÄSENNEUVOTTELUIHIN: ARVIOT VUOSINA 1999 JA 2006 (osavertailu, %).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

7 PUOLUSTUKSEN KEHITTÄMINEN

Naton suosio on lisääntynyt

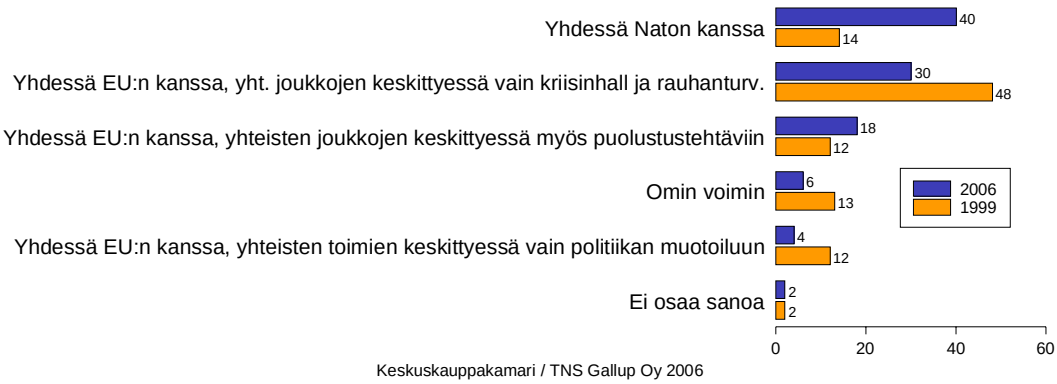
Tutkimuksessa vastaajat ottivat kantaa siihen, mihin suuntaan Suomen pitäisi kehittää puolustusta 2000-luvulla. Yritysjohtajien näkemyksiä EU:n puolustusulottuvuuden kehittämisestä kysyttiin myös vuonna 1999 tehdyssä selvityksessä.

Suomalaisista elinkeinoelämän vaikuttajista kaksi viidesosaa (40 %) kehittäisi puolustusta yhdessä Naton kanssa. Vuonna 1999 tällä tavalla suhtautui vain 14 % vastaajista.

Kolmannes (30 %) yritysjohtajista kehittäisi puolustusta yhdessä EU:n kanssa, yhteisten joukkojen keskittyessä vain kriisien hallintaan ja rauhanturvaamiseen. Tämän vaihtoehdon suosio on tuntuvasti vähentynyt. Vuonna 1999 lähes joka toinen yritysjohtaja (48 %) piti EU:n yhteisiä kriisinhallintajoukkoja parhaana vaihtoehtona.

Euroopan unioni 2015

Kuvio 13. KENEN KANSSA JA MIHIN SUUNTAAN SUOMEN PITÄISI KEHITTÄÄ PUOLUSTUSULOTTUVUUTTA 2000-LUVULLA: ARVIOT VUOSINA 1999 JA 2006 (%).

Keskuskauppakamari / TNS Gallup Oy 2006

8 JOHTOPÄÄTÖKSIÄ

Kauppakamareiden luottamustehtävissä toimivat yritysjohtajat näkevät EU:n toiminnan ja kehittämisen monelta osin samalla tavalla. Kaikissa asioissa yritysjohtajien mielipiteet eivät kuitenkaan käy yksiin. Yrityksen koko, toimiala ja markkinat vaikuttavat osaltaan siihen, miten yritysjohto arvioi EU:n vaikutuksia yritystoimintaansa.

Yritykset ovat tyytyväisiä EU-jäsenyyteen

Valtaosa yritysjohtajista katsoo EU-jäsenyyden vaikuttaneen myönteisesti oman yrityksensä toimintaan. Tyytyväisten yritysten määrä on kasvanut selvästi vuodesta 1999.

Lisäksi yritykset ovat lähes yksimielisiä siitä, että EU-jäsenyys on vaikuttanut myönteisesti Suomen korkotasoon, yleiseen taloudelliseen kehitykseen Suomessa sekä yritysten kaupankäyntimahdollisuuksiin EU:ssa.

Tavoitteina parempi kilpailukyky ja toimivat sisämarkkinat

Yritykset painottavat entistäkin pontevammin EU:n talouteen ja kilpailukykyyn liittyviä asioita.

Yritysten näkökulmasta on tärkeää, että EU kehittää taloudellisia suhteitaan erityisesti Venäjän, Aasian ja Pohjois-Amerikan suuntaan. Lähes puolet yrityksistä kannattaisi vapaakauppa-alueen perustamista EU:n ja Venäjän välille.

Sisämarkkinat kaipaavat edelleenkin kehittämistä. Yritykset toivovat EU:lta aktiivista otetta kaupan esteiden poistamisessa sekä työvoiman liikkuvuuden lisäämisessä EU:n alueella. Yhtenäisen maksuliikennealueen toteuttaminen saa yritysten tuen. Talous- ja rahaliiton nopeaa laajentumista kannattaa valtaosa EU:n sisämarkkinoilla kauppaa käyvistä yrityksistä.

Erilaiset standardit tuottavat yrityksille ongelmia. Yritykset olisivat halukkaita lisäämään EU:n tasolla tehtävää työtä standardisointiin liittyvissä asioissa.

Energiamarkkinat tehokkaiksi

Energiansaannin turvaaminen EU-alueella on noussut yritysten yhteiseksi huolenaiheeksi. Yritysjohtajat odottavat EU:lta konkreettisia toimia ja toivoisivat, että EU:lla olisi nykyistä enemmän toimivaltaa energiapolitiikassa.

EU:n ympäristöpolitiikka arveluttaa teollisuutta

Ympäristöasioissa tulee esille toimialojen väliset erot. Teollisuus suhtauu palvelualaa varauksellisemmin, osittain jopa kriittisesti, EU:n toimintaan ympäristöasioissa. Palveluyritykset ovat monilta muiltakin osin tyytyväisempiä EU:n toimiin kuin teollisuusyritykset.

EU-tukea tutkimukseen ja tuotekehitykseen

Innovaatioiden edistäminen on EU:n yhteinen asia. Yritysten mielestä EU:n yritystukia pitäisi kohdistaa ennen kaikkea tutkimus- ja tuotekehitystoimintaan.

Verojärjestelmien harmonisointi saa kannatusta, EU:n verotusoikeus ei

Jäsenmaiden verojärjestelmien harmonisointi saa aikaisempaa enemmän tukea. Varsinkin pienet yritykset ja palvelualan yritykset pitävät harmonisointia tärkeänä.

Sen sijaan yritykset tyrmäävät EU:n verotusoikeuden. EU:n toimivallan kasvattaminen verotukseen liittyvissä asioissa ei liioin saa kovin paljon tukea yrityksiltä.

Yritysten kiinnostus uusia hakijamaita kohtaan on laimeaa

EU:n laajentuminen kiinnostaa yrityksiä vähemmän kuin edellisen laajentumisen yhteydessä. Suomalaisten yritysten näkökulmasta Turkki on tärkein hakijamaa. Valtaosa yritysjohtajista toivottaisi kuitenkin Norjan, Sveitsin tai Islannin tervetulleiksi EU:n jäseniksi.

Nato tärkeämpi kuin EU:n yhteiset puolustusjoukot

Yritysjohtajat pitävät yhteistyötä Naton kanssa Suomen kannalta varteenotettavimpana vaihtoehtona puolustuksen kehittämisessä. Yritysjohtajien mielipiteissä on tapahtunut merkittävä muutos vuodesta 1999, jolloin eniten kannatusta saivat EU:n yhteiset kriisinhallintajoukot.

TUTKIMUSLOMAKE

1. Suomi on ollut EU:n jäsen vuodesta 1995. Miten näette Suomen EU-jäsenyyden yleisesti vaikuttaneen yrityksenne toimintaan?

Myönteisesti
Ei mitenkään
Kielteisesti
En osaa sanoa

2. Seuraavaksi Teidän tulisi arvioida EU:n toimintaa eri näkökulmista. Miten EU on vaikuttanut seuraaviin asioihin?

Myönteisesti
Ei mitenkään
Kielteisesti
En osaa sanoa

Suomalaisten yritysten kilpailukyky
Yleinen taloudellinen kehitys Suomessa
Yritysverotus Suomessa
Korkotaso Suomessa
Hintojen vakaus Suomessa
Työvoimakustannukset Suomessa
Kilpailun toimivuus
Uuden yritystoiminnan käynnistyminen
Työvoiman saatavuus
Suomalaisten yritysten kaupankäyntimahdollisuudet EU:ssa
Yritysten ympäristönsuojelu

3. Seuraavassa on joukko erilaisia EU-tasoisia tavoitteita. Valitkaa mielestänne ne asiat, joihin EU:n pitäisi erityisesti yritystoiminnan näkökulmasta keskittyä seuraavien kymmenen vuoden aikana?

Erittäin tärkeä
Melko tärkeä
Vähemmän tärkeä
Ei lainkaan tärkeä
En osaa sanoa

EU:n taloudellisen vakauden ylläpitäminen
Jäsenmaiden verojärjestelmän harmonisointi
EU:n heikompien alueiden kehittäminen
Innovaatioiden ja t & k-toiminnan edistäminen
EU:n laajentuminen uusiin jäsenmaihin

Terrorismin, korruption ja kansainvälisen rikollisuuden torjuminen
EU:n aseman vahvistaminen kansainvälisenä poliittisena toimijana
EU:n liittovaltiokehityksen nopeuttaminen
EU:n taloudellisen kilpailukyvyn vahvistaminen suhteessa muihin toimijoihin (USA ja Aasia)
Pohjoisen ulottuvuuden politiikan kehittäminen

Julkisten hankintojen avaaminen aidosti kilpailulle
Työvoiman liikkuvuuden edistäminen EU:n sisällä
EU:n ulkopuolisen työvoiman käytön helpottaminen
EU-tasoisen työehtosopimusjärjestelmän kehittäminen
Jäsenmaiden sosiaaliturvajärjestelmien harmonisointi

Yritysten kilpailukyvyn parantaminen
Talous- ja rahaliiton laajentaminen (euroalueen laajentaminen)
Yhtenäisen maksuliikennealueen toteuttaminen (Sepa)
Kilpailun lisääminen yritystoiminnassa
Kaupan esteiden poistaminen

Ympäristönsuojelu
Energiasaannin turvaaminen EU-alueella
EU:n ja Venäjän suhteiden ja kumppanuuden kehittäminen
Pohjois-Amerikan ja EU:n taloudellisten suhteiden kehittäminen
Välimeren maiden ja EU:n taloudellisten suhteiden kehittäminen
Aasian maiden ja EU:n taloudellisten suhteiden kehittäminen

4. Seuraavassa on joukko EU:n kehittämistä koskevia ehdotuksia. Miten suhtaudutte niihin?

Kannatan
En kannata
En osaa sanoa

EU:lle pitäisi antaa oikeus kantaa omia veroja
Talous- ja rahaliittoa on laajennettava mahdollisimman nopeasti
EU:n kilpailulainsäädäntöä ja sen valvontaa olisi tiukennettava
EU:n ja Venäjän välille pitäisi perustaa vapaakauppa-alue
Talouteen ja kilpailukykyyn liittyvät asiat pitäisi laittaa etusijalle kaikessa EU:n päätöksenteossa

5. Seuraavaksi kysymme käsitystänne EU:n toimivallasta. Miten EU:n toimivaltaa pitäisi kehittää seuraavissa asioissa?

EU:n toimivaltaa pitäisi:
Kasvattaa
Ennallaan
Vähentää
Ei osaa sanoa

Verotus
Tutkimus- ja kehitystoiminta
Yrittäjyys- ja pk-politiikka
Kilpailupolitiikka
Kuluttajapolitiikka
Energiapolitiikka
Standardisointi
Koulutus
Liikenne
Sosiaali- ja terveydenhuoltokysymykset
Alueiden kehittäminen
Eläkeasiat
Työvoimapolitiikka
Työmarkkinapolitiikka
Ympäristöpolitiikka

6. Mitä mieltä olette siitä, että EU tukee yritystoimintaa?

EU:n pitää tukea yritysten toimintaa
EU:n ei pitäisi tukea yritystoimintaa, vaan antaa markkinoiden hoitaa itse itsensä
En osaa sanoa

7. Jos EU tukee yritystoimintaa, niin mihin kaikkiin EU:n olisi tulevaisuudessa erityisesti keskityttävä?

Pk-yritysten investointi- ja kehittämishankkeet
Yrittäjyyden edistäminen ja yrittäjäosaamisen kehittäminen
Toimivien yritysten kilpailukyvyn parantaminen
Uusien yritysten aikaansaaminen kasvualoille
Yritysverkostojen kehittäminen
Yritysten toimintaympäristön kehittäminen
Yritysten tutkimus- ja tuotekehitykseen
Johonkin muuhun, mihin
Ei mihinkään erityisesti
Ei osaa sanoa

8. EU:n jäsenyysneuvotteluja käydään parhaillaan neljän maan kanssa. Miten arvioitte seuraavien maiden jäsenyyden tärkeyttä suomalaisten yritysten kannalta?

Erittäin tärkeä
Melko tärkeä
Vähemmän tärkeä
Ei lainkaan tärkeä
En osaa sanoa

Bulgaria
Kroatia
Romania
Turkki

9. Mitkä olisivat ensisijaisesti ne uudet valtiot, joiden kanssa EU:n tulisi ryhtyä jäsenneuvotteluihin?

Albania
Bosnia-Herzegovina
Islanti
Makedonia
Moldova
Montenegro
Norja
Serbia
Sveitsi
Ukraina
Valko-Venäjä
Venäjä
Joku muu maa, mikä
Ei pidä aloittaa neuvotteluja minkään maan kanssa
En osaa sanoa

10. Kenen kanssa ja mihin suuntaan Suomen pitäisi kehittää puolustusulottuvuutta 2000-luvulla?

Omin voimin
Yhdessä EU:n kanssa, yhteisten toimien keskittyessä vain politiikan muotoiluun
Yhdessä EU:n kanssa, yhteisten joukkojen keskittyessä vain kriisinhallintaan ja rauhanturvaamiseen
Yhdessä EU:n kanssa, yhteisten joukkojen keskittyessä myös puolustustehtäviin
Yhdessä Naton kanssa
En osaa sanoa

TAUSTATIEDOT
T1 Mikä on yrityksenne tai toimipisteenne henkilöstömäärä?

Alle 50 työntekijää
51 - 249 työntekijää
yli 250 työntekijää

T2 Mikä on yrityksenne tai toimipisteenne päätoimiala?

Teollisuus
Palvelut
Muu toimiala, mikä

T3 Mikä on yrityksenne tai toimipisteenne liikevaihto?

Alle 1,0 miljoonaa €
1,1 – 10 miljoonaa €
10,1 - 40 miljoonaa €
yli 40 miljoonaa €
En osaa sanoa

T4 Missä yrityksellänne on toimintaa tai missä se käy kauppaa?

Vain Suomessa
Vain EU:n alueella
EU:n alueella ja EU:n ulkopuolella
Vain EU:n ulkopuolella

Avoimia kommentteja aihealueesta tai tutkimuksesta?

Keskuskauppakamari
Aleksanterinkatu 17, PL 1000
00101 Helsinki
puh. (09) 696 969
faksi (09) 650 303
keskuskauppakamari@chamber.fi